



stab kultur

---

## Notat

---

Til: Birthe Smistad

Kopi til:

Saksbehandler: Ane Steingildra Alvestad

Vår referanse: 22/7412-23

Dato: 31.10.2023

---

### Gnr. 51, bnr. 4 Kommuneantikvarens uttale

Opprinnelig søknad omhandler riving av bolighus og driftsbygning. Kommuneantikvar var negativ til dette og det ble på bakgrunn av dette varslet bygge- og deleforbud på eiendommen. Eierne har siden gjennom dialog med kulturarvseksjonen i fylkeskommunen kommet frem til en annen løsning: riving og gjenoppbygging av driftsbygning (med tilførsel av ny boligdel) og restaurering av bolighuset. Kommuneantikvaren har vært orientert om fremdrift og dialog underveis i denne prosessen.

Kommuneantikvaren er generelt positiv til det nye forslaget som nå er presentert, og mener at det er positivt at bolighuset skal bevares og restaureres. Som nevnt i tidligere uttale er gården et viktig kulturminne. Både i seg selv, og som del av det omkringliggende kulturmiljøet. Bevaring og restaurering av bolighus, riving og gjenoppbygging av driftsbygningen vil kunne videreføre gården som viktig element i kulturlandskapet.

I foreløpig uttale ba kommuneantikvaren om at tegningsgrunnlaget for hovedhuset justeres, slik at det korrekt gjengir husets mål og proporsjoner. Dette er nå lagt ved og er et viktig grunnlag for restaureringen av huset.

Det ble i samme uttale (16.08.23) bedt om mer informasjon vedrørende material- og fargevalg, både for hovedhus og driftsbygning. Vi kan ikke se at denne informasjonen er kommet inn med reviderte tegninger.

Valg av kledning, listverk, takrenner, vinduer mm. påvirker hvordan huset og driftsbygningens uttrykk blir og det er erfaringsmessig viktig å avklare flest mulig detaljer på forhånd. Dersom dette ikke gjøres kan det forsinke prosessen, og det er til alles fordel å ha avklart det meste på et tidlig tidspunkt.

Kommuneantikvaren anbefaler at det settes som vilkår i saken at det skal avholdes et møte mellom tiltakshaver og Rogaland fylkeskommune *før* igangsetting av gjenoppbygging av driftsbygning og restaurering av bolighus. Dette for å gå gjennom alle vilkår, detaljer, materialbeskrivelse osv. Rådgivende håndverker innenfor restaurering bør delta på møtet. Kommuneantikvaren deltar også gjerne.

#### Bolighus:

Restaureringen av bolighuset er beskrevet i Bårdsen restaurerings dokument. Kommuneantikvaren ser det som positivt at det er hentet inn kompetanse innen tradisjonshåndverk i prosjektet. Denne beskrivelsen skal følges i restaureringen. I beskrivelsen er det tatt høyde for hvordan etterisolering kan gjennomføres på en måte som gjør at husets proporsjoner endres så lite som mulig. Det er ikke helt samsvar mellom Bårdsens beskrivelse, og gjengivelsen av denne i søknad (beskrivelse av gjenoppbygging). Kommuneantikvaren vil derfor

påpeke at Bårdsens beskrivelse skal være retningsgivende for restaureringen. Dersom det dukker opp spørsmål knyttet til restaurering og gjenoppbygging kan kommuneantikvar eller fylkeskommune kontaktes. Vi ser det som positivt at Bårdsen restaurering skal benyttes som konsulent underveis i restaureringsarbeidet.

For hovedhuset vil prinsippene om restaurering være gjeldende. I restaurering skifter man i utgangspunktet så lite som mulig, og det man skifter ut skal erstattes «likt for likt». I dette tilfellet vil det gjennomføres en full utskiftning av eksteriøret på bolighuset. Dette på bakgrunn av dialog og enighet mellom fylkeskommune og eiere.

Kommuneantikvaren vil påpeke at å skifte ut alt eksteriøret vil føre til at den historiske lesbarheten forringes. De neste generasjonene vil ikke kunne lese hvordan tidligere eiere gjennom flere generasjoner har skiftet og reparert deler av husets eksteriør. Aldersverdi og patina på eksteriøret vil også forsvinne med denne metoden. Huset som del av helheten vil beholde sin kulturhistoriske verdi, men husets egenverdi og autenticitet vil forringes.

Det mangler som nevnt over en materialbeskrivelse. Dette må sendes inn før restaureringsarbeidet igangsettes.

### **Driftsbygning:**

Kommuneantikvaren kan stille seg bak planene om å rive driftsbygningen, og bygge denne opp igjen. Driftsbygningens konstruksjon i eldste del har store råteskader, og den nyere delen har lavere kulturhistorisk verdi i seg selv.

Kommuneantikvaren synes det er flott at eiere og fylkeskommune har kommet til enighet om driftsbygningens uttrykk og innhold og støtter dette. Rogaland fylkeskommunes uttale knyttet til detaljer på gjenoppbyggingen av driftsbygningen må legges som vilkår i saken.

Kommuneantikvaren er positiv til bruksendring av driftsbygning til forsamlingslokale og bolig.

Materialbeskrivelse og fargevalg mangler også her, og må sendes inn.